

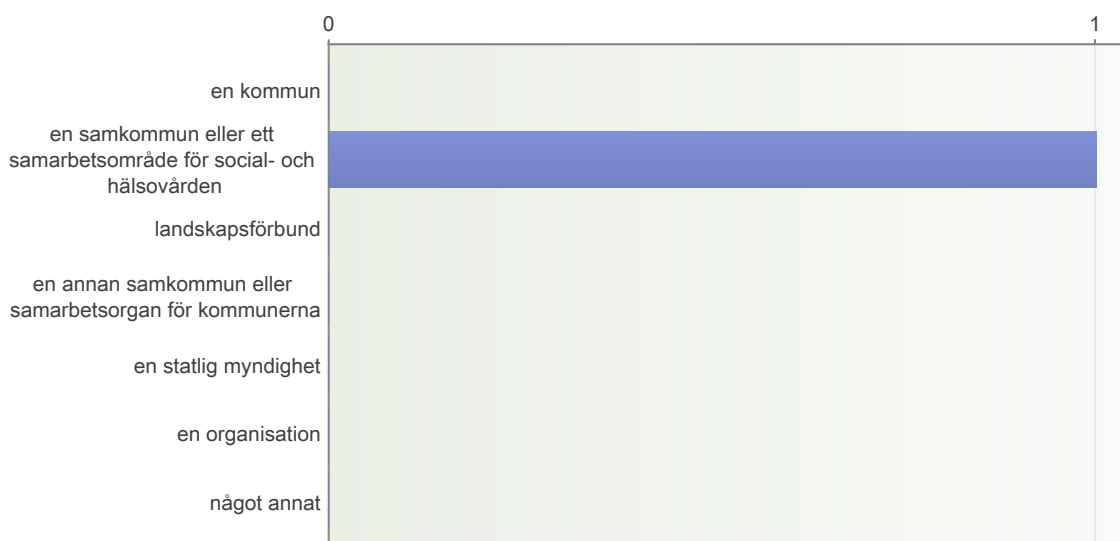
1. BAKGRUNDSINFORMATION

Vastaajien määrä: 1

Officiellt namn på den som svarar	Namn på den person som antecknat svaret	Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret	Datum som begäran om utlåtande behandlades i organet	Organets namn
Vasa sjukvårdsdistrikt skn	Raija Vierikko		25.10.2016	Sjukvårdsdistriktets styrelse

2. Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Kan man genom förslaget minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik? Om inte, hur borde förslaget förbättras med tanke på dessa aspekter?

Vastaajien määrä: 1

- Nej,

Förslaget är otillfredsställande p.g.a. följande orsaker:

1) Utbudet av och kvaliteten på servicen är i stor utsträckning beroende av resurseringen, både i finansiella och personmässiga termer. Finansieringen för Österbotten minskar, enligt utkastet till landskapens finansieringslag (29.6.2016), mest i landet räknat per invånare, trots att den äldre befolkningen i landskapet växer exakt lika som i landet i medeltal fram till år 2040, enligt statistikcentralen. Samtidigt är andelen 0-15-åringar i Österbotten, enligt statistikcentralen, uppemot fyra procentenheter högre i Österbotten under hela tiden fram till 2040. Som enda landskap skall Österbotten ändå minska sin finansiering fram till åtminstone år 2029! Detta är inte lika behandling av landets invånare. Finansieringen, ifall staten står för den, bör nästan uteslutande basera sig på storleken på olika åldersgrupper, t.ex. antal 0-6-åringar, antalet 7-17-åringar, antalet 18-25-åringar, antalet 26-64-åringar, antalet 65-74-åringar och antalet personer över 75 år. Detta skapar riktiga incitament att idka förebyggande resurseffektiv verksamhet samtidigt som möjligheten att optimera genom olika diagnoser försvinner. Motsvarande slutsats har man också kommit fram till i Danmark som genomfört en omfattande kommun- och regionreform för knappt tio år sedan.

I den föreslagna modellen får behovsindex en alldeles för framträdande roll och den överkompenserar vissa diagnosprofiler. Förslaget innebär att ojämlikheten inom Österbotten växer på grund av att resurserna inte räcker till ett heltäckande serviceutbud inom hela landskapet. Ojämlikhet förekommer inte enbart mellan regioner utan också inom regioner och mellan befolkningsgrupper. Små klientgrupper, t.ex. vissa handikapp, personer som behöver krävande psykiatrisk vård och i stora delar av landet svenskspråkiga kunder, kan hamna i kläm. Reformen bör trygga närservice till alla, också mindre klientgrupper.

2) Målsättningen att skapa utveckling framkommer inte i tillräcklig grad i lagförslaget. En stark nationell styrning och en betydligt större ekonomisk utjämning föreslås för att jämna ut hälso- och välfärdsskillnader inom landet, vilket inte de facto är samma sak som att "främja och upprätthålla befolkningens välfärd och hälsa samt säkerställa jämlika och kostnadseffektiva social- och hälsovårdstjänster" så som målsättningen beskrivs för lagen. Trots goda föresatser är det sannolikt att denna hälsoutjämning inte uppnås. Lagförslaget underskattar betydelsen av incentiv för regioner och kommuner att utveckla sitt näringsliv, sysselsättning och därigenom finansieringsbas. En utjämning som fråntar incentiven för regioner att stärka sin framgång ligger inte i ett nationellt intresse, eftersom lägre incentiv leder till v leder till mindre skatteintäkter lokalt och nationellt, vilket i slutändan resulterar i mindre medel för staten att finansiera välfärdstjänster. Det är angeläget att statsrådet betydligt noggrannare definierar vad målsättningen för reformen är, nu blir det en alltför stor betoning på utjämning av hälso- och välfärdsskillnader inom landet, då målsättningen istället bör vara tillväxt och bättre välfärd för alla.

Hälsa och välfärd är inte enbart beroende av strukturer och finansiering utan också av livsstil, företagsklimat och sysselsättning.

3) I vissa tvåspråkiga landskap kommer den språkliga minoriteten att bli väldigt liten och inflytandet väldigt begränsat. I Österbotten kommer serviceformerna att beskäras väsentligt på grund av koncentration av jour och specialsjukvård, vilket inte är förenligt med GrL 122§ som stadgar att den finsk- och svenskspråkiga befolkningen skall ha lika möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket. 11§ i lagförslaget innebär att invånarna i Österbotten inte kommer att kunna påverka väsentliga delar av sin social- och hälsovård på grund av detta. Därför bör man vid organiseringen av förvaltningen skapa strukturer med vilka den svensk- och finskspråkiga befolkningens faktiska möjligheter att få service på eget språk och på likadana grunder tryggas, så som professor Olli Mäenpää motiverar i sitt utlåtande av 1.7.2016.

Vasa sjukvårdsdistrikt framhåller att förslaget om koncentrerings av jourförordningen inte får behandlas fristående från landskapsreformen, eftersom konsekvenserna av koncentrerings är betydande för de kommande landskapen och reformen liksom jourverksamheten bör ses som en helhet.

4) Den föreliggande modellen beaktar inte i tillräcklig grad behovet av en helhetsintegrering mellan kommunernas verksamhet och social- och hälsovårdstjänsterna. Förslaget innebär för en majoritet av befolkningen att befintliga integrerade modeller (specialdagvård, elevvård, socialt arbete, primärvård samt fritid, kultur och samhällsplanering) monteras ned. För att behålla en god totalintegrering av kommunens verksamhet är det viktigt att elevvård, socialt arbete, familjeservice och äldreomsorg bibehålls i kommunernas regi.

5) Merkostnader föranledda av långa avstånd, skärgård och språk måste beaktas i utformningen av finansieringssystem för att trygga service på enahanda grunder åt invånarna.

6) Bolagiseringstvävet kombinerat med valfriheten kan leda till ojämlikhet mellan invånarna.

Den stora risken med den föreslagna modellen är att det sker en stark centralisering nationellt (koncentration av jour och specialsjukvård) och regionalt (till regioncentra), vilket i sin tur är ägnat att motverka jämlikheten geografiskt.

Vasa sjukvårdsdistrikt föreslår att reformen, ifall den verkställs, genomförs stegvis och genom försök. En illa

genomförd valfrihet kan öka ojämlikheten och leda till oönskade resultat nationellt och geografiskt med ökade kostnader som följd. Vasa sjukvårdsdistrikt påpekar också att lagberedning och verkställighet i detta nu pågår samtidigt vilket inte är förenligt med god förvaltning.

Det företer sig som om det i inget skede av beredningen uppstår en situation före behandlingen i riksdagen där den grundlagstiftning som berör social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen (nu på utlåtande) och den lagstiftning som berör valfriheten (på utlåtande i slutet av år 2016) samt den lagstiftning som berör landskapens övriga uppgifter (på utlåtande på våren 2017) skulle utvärderas samtidigt. De förslag som senare sänds för utlåtande kan förutsätta en omvärdering av de sakhelheter som nu är på utlåtande.

4. 2. Ger förslaget tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet om att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro? Om inte, hur kunde förutsättningarna för att uppnå målet förbättras?

Vastaajien määrä: 1

- Nej.

Förslaget ger enbart institutionella ramar för organiseringen av social- och hälsovården på landskapsbasis. De inbesparingsmekanismer, som t.ex. framgår av NHG:s PM 2.5.2016 finns det inga garantier för i lagförslaget.

Finansieringsmodellen är alltför centralt styrd. Landskapen har inga finansieringsmöjligheter utöver den givna statliga finansieringen. Landskapen kommer inte heller att ha kontroll över ekonomin som helhet, i och med att investeringspolitiken är synnerligen centralt styrd.

Förslaget bygger på att staten har fullständig information om landskapens olika behov. Det kommer att finnas en stor asymmetri i information mellan stat och landskap. Landskapen har olika befolkningsutveckling och dynamik: Österbotten är redan i ett skede med många äldre över 75 år, men även många 0-15-åringar. Landskapen kommer att se väldigt olika ut fram till 2030/2040, i synnerhet vad gäller andelen 0-15-åringar. Det är oklart hur effektiv den starka centralstyrningen kommer att klara av att beakta den här typen av olikheter i befolkningsutvecklingen.

Invånarnas subjektiva rätt till god vård i olika livssituationer leder automatiskt till högre utgifter. Lagförslaget beaktar in denna invånarnas rätt. Den trendmässiga ökningen av utgifter beror nästan uteslutande på en tillväxt av olika kundgrupper (t.ex. äldre, handikappade, olika specialgrupper) som har rätt till en kvalitativ vård och omsorg. Antalet över 75-åringar kommer nationellt att fördubblas fram till år 2045 till 940 000 personer, varefter antalet långsamt sjunker. Andelen över 75-åringar stiger i Österbotten nästan exakt i linje med landet i medeltal.

Incitamenten i finansieringsmodellen är i obalans. En för stor del av finansieringen skall basera sig på så kallade behov där olika diagnoser har en stor roll. Vasa sjukvårdsdistrikt föreslår att finansieringen tyngdpunkt nästan uteslutande baserar sig på åldersstruktur - ifall staten skall stå för finansieringen - eftersom åldersstrukturen är ett objektiva mätinstrument som är lika för alla. En sådan modell ger goda incitament att bedriva en kostnadseffektiv, förebyggande verksamhet.

Modellen behöver dessutom klara incitament för regioner att utveckla sitt näringsliv och stärka sysselsättningen, vilket skapar mera tillväxt i sig, både regionalt och nationellt.

Med beaktande av det faktum att lagstiftaren utgår ifrån att landskap ska bildas, nya serviceinrättningar uppstå, landskapens nationella servicecenter grundas och olika samarbetsavtal mellan landskapen som åläggs samarbeta med lag, har vi svårt att se att kostnadsinbesparingar ska uppstå. Lagförslaget omöjliggör en flexibel serviceproduktion och kommer att höja kostnaderna. Vasa sjukvårdsdistrikt föreslår att reformen, ifall den verkställs, genomförs stegvis och genom försök. En illa genomförd reform kan leda till ökad ojämlikhet och oönskade resultat. I lagförslaget har man inte heller beaktat att sammanslagningen av verksamheterna kommer att förutsätta en löneharmonisering med betydande kostnadsökningar som följd.

5. 3. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i förslaget? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i förslaget?

Vastaaajien määrä: 1

- Nej

Det mest problematiska är invånarna inte genom sina valda representanter kan påverka hur mycket finansiering landskapen har. Av den orsaken är en egen beskattningsrätt nödvändig.

Ytterligare innebär bolagiseringen och inrättandet av s.k. serviceinrättningar att invånarnas insyn i verksamheten minskar och beslutsfattandet fördunklas.

Lagförslaget underskattar betydelsen av incentiv för regioner och kommuner att utveckla sitt näringsliv, sysselsättning och därigenom finansieringsbas. En utjämning som fråntar incentiven för regioner att stärka sin framgång ligger inte i ett nationellt intresse, eftersom lägre incentiv leder till mindre skatteintäkter lokalt och nationellt, vilket i slutändan resulterar i mindre medel för staten att styra till välfärdstjänster. Förslaget uppvisar inte en tillräcklig balans mellan jämlikhet å den ena sidan och incentiv å den andra.

Demokratiska inflytandet för den språkliga minoritetsbefolkningen måste tryggas i lag på ett sätt som är reellt. Professor Olli Mäenpää konstaterar i sitt utlåtande 1.7.2016 bl.a. att "Skyldigheten som i grundlagens 17 § 2 mom. åläggs det allmänna att tillgodose den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens samhällliga behov enligt lika grunder kan även den förutsätta arrangemang som stödjer och stärker den svenskspråkiga befolkningens möjligheter till demokratisk påverkan när det är fråga om tillgodoseende av centrala sociala och kulturella rättigheter.

Grundlagsutskottet har med tanke på de språkliga rättigheterna som tryggas i 17 § i grundlagen ansett det adekvat bland annat med förslaget om en nämnd för minoritetens språk som ska finnas i alla social- och hälsovårdsområden som omfattar kommuner med olika språk eller tvåspråkiga kommuner samt i samkommuner med produktionsansvar (GrUU 67/2014 rs, s. 14)."

För att den språkliga minoriteten i landskapen ska få reella möjligheter att påverka, bör det i styrelsen i de tvåspråkiga landskapen finnas åtminstone en person som representerar det nationalspråk som är i minoritet i landskapet. Denna person bör vara ordförande eller medlem i social- och hälsovårdsnämnden och/eller minoritetsnämnden. Det här måste regleras i lagen. Ett påverkansorgan för minoritetsspråket bör ha faktiska möjligheter att påverka nivån på de tjänster som erbjuds på personens modersmål.

Lagförslaget och dess motiveringar måste kompletteras med hänvisningar till Europarådets referensramverk för regional demokrati (Council of Europe Reference Framework for Regional Democracy MCL-16(2009)11), särskilt med hänvisning till följande kompetensområden och skyldigheter:

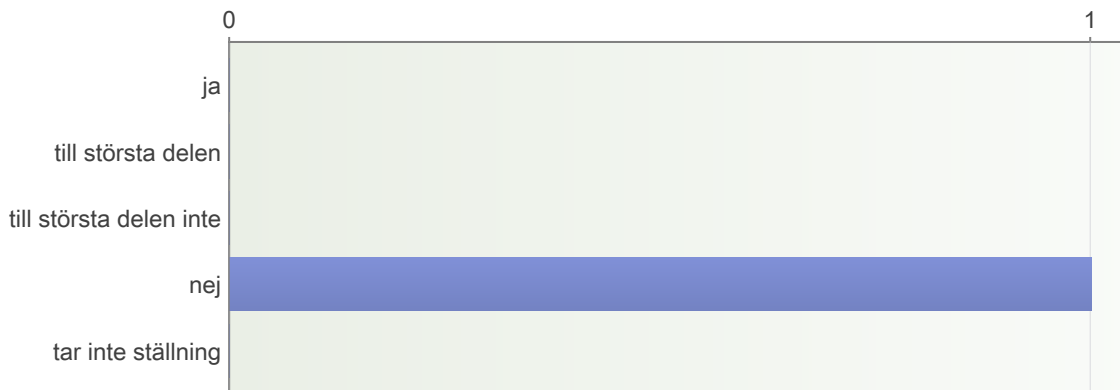
-Landskapens skyldigheter i förhållande till bland annat språk ska vara tydligt angivna. Vi anser att skyldigheterna i förslaget inte är tillräckliga: de måste vara tydligt formulerade så att kompetensen motsvarar befolkningsgruppernas språkliga rättigheter enligt grundlagen. Vi anser att språket måste beaktas i landskapens allmänna syften, uppgifter, servicestrategier och servicelöften, samt så att minoriteten är garanterad i representation i kollektiva organ.

-Relationen mellan landskapen och kommunerna ska vara möjligast konfliktfri, men även så att kommunernas självstyrelse respekteras. Landskapen ska åläggas att samarbeta med kommunerna för att arbeta in invånarnas intresse och tillgodose deras behov.

-Landskapen måste ha tillräckliga resurser för sina uppgifter. Vi anser att landskapen ska ha beskattningsrätt och rätt till låntagning på kreditmarknaderna för nödvändiga investeringar.

6. 4. Är landskapslagen en ändamålsenlig allmän lag för organiseringen av förvaltningen och ekonomin i de nya landskapen?

Vastaajien määrä: 1

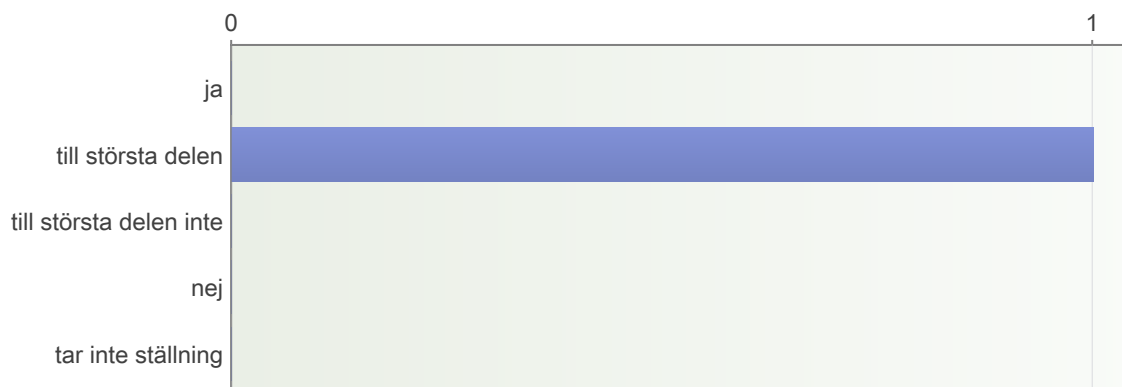

Avoimet vastaukset: nej

- Landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård gäller i första hand organiseringen av förvaltningen. När speciallagstiftningen om substansen bereds, bör man särskilt uppmärksamma att landskapen bör få besluta om organiseringen av förvaltningen, beslutsfattandet och ekonomin i fråga om de uppgifter som överförs på dem, samtidigt som landskapens självstyrelse bör beaktas. Detta är nödvändigt ur självstyrelsens synvinkel och i linje med regeringens mål för avreglering. Lagen utgör en omöjlighet i praktiken att förverkliga då man i § 103 fastställer att balansen i kassaflödet ska visa ett överskott senast i balansperioden andra år. Dessutom i § 110 framkommer att om landskapskoncernens årsbidrag är negativt två räkenskapsperioder i rad, eller kassaflödet för verksamheten eller investeringarna negativt två räkenskapsperioder i rad så inleds utvärderingsförfarande. Om landskapets bokslut färdigställs i maj och det visar sig vara negativt så har man de facto endast ½ år på sig att svänga ekonomin, utan att kunna påverka finansieringen, vilket i praktiken torde vara omöjligt. Utöver ovanstående är stadgandet i § 110 tredje punkten om att låneskötselbidraget skall vara större än ett dåligt. Så som låneskötselbidraget räknas ut så styrs koncernerna låna kortfristigt eller ta lån med lång maturitet och små årliga amorteringar, detta behöver INTE vara ekonomiskt fördelaktigt på lång sikt. Om koncernernas skuldsättning skall mätas på något sätt är troligen ett lånebelopp per invånare (t.ex. bundet till landets medeltal) eller den relativa skuldsättningen ett bättre alternativ. I kommunallagen används i dag den relativa skuldsättningen. Bristerna ligger inom finansieringsmodellen som inte ger landskapen tillräckligt självstyre eller möjligheter att besluta om sin egen finansieringsbas, samt i bristande tillgång till kreditmarknader och förmåga att göra nödvändiga investeringar.

7. 5. I 2 kap. i landskapslagen anges landskapets uppgifter. Är den helhet av uppgifter som föreslås höra till landskapet ändamålsenlig med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: till största delen

- Kommunerna måste i kraft av den lokala självstyrelsen få ha kvar möjligheten att bolagisera social- och hälsovård och på lika villkor konkurrera med landskapets egenproduktion och privata utförare. Det är oskäligt att i lag begränsa kommunernas egen prövning och allmänna kompetens i den här frågan. För att behålla en god totalintegrering av kommunens verksamhet föreslår Vasa sjukvårdsdistrikt att regeringen ännu överväger att låta kommunerna i egen regi stå för elevvård, socialt arbete, familjeservice och äldreomsorg. Också landskapen bör mera fritt kunna besluta om sin egen organisering så att alla landskap kan bygga en modell som lämpar sig bäst för dem. Lagstiftningen bör inte hindra samarbete mellan kommunerna och landskapen. Den stela befogenhetsgränsen mellan kommunen och landskapet riskerar att leda till överlappningar och luckor i tjänsterna. Lagstiftningen bör tillåta lokalt och regionalt varierande lösningar. Ur kommuninvånarens (serviceanvändarens) synvinkel samt med tanke på verksamheten och samhällsekonomin är det viktigt att möjliggöra avtalsarrangemang mellan kommunerna och landskapen. Det bör vara möjligt att avtala om samarbetsarrangemang, produktion och överföring av organiseringsansvar med beaktande av olikheterna i kommunernas och landskapens verksamhetsmiljö.

8. 6. I 5 kap. i landskapslagen föreskrivs det om invånarnas rätt till inflytande. Har rätten till inflytande tryggats på ett tillräckligt sätt i förslaget?

Vastaajien määrä: 1

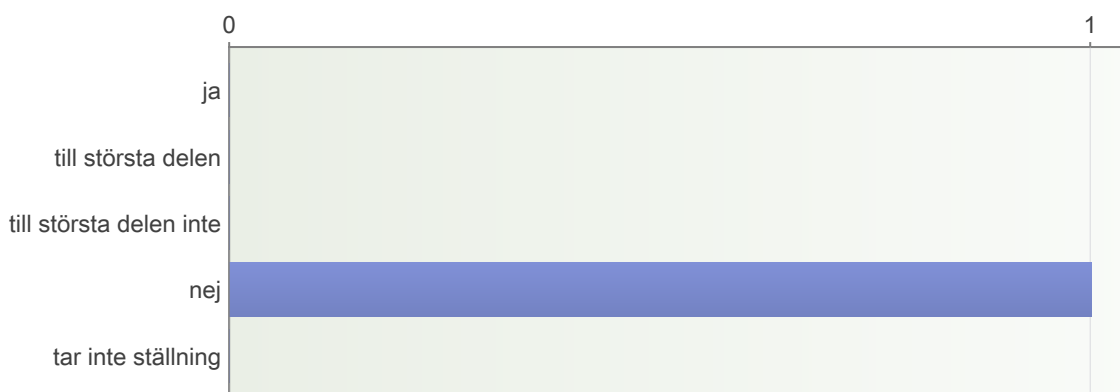

Avoimet vastaukset: till största delen inte

- Det är viktigt att organet för minoritetsspråk får en tillräckligt stark ställning och att ordförande för detta organ i egenskap av sin position också är medlem av styrelsen och social- och hälsovårdsnämnden. Invånarnas möjligheter till inflytande begränsas av bolagiseringstvånget och skapande av s.k. serviceinrättningar.

9. 7. I 9 kap. i landskapslagen föreskrivs det om landskapets serviceinrättning. Är det som föreskrivs där ändamålsenligt med tanke på organiseringen av produktionen?

Vastaajien määrä: 1

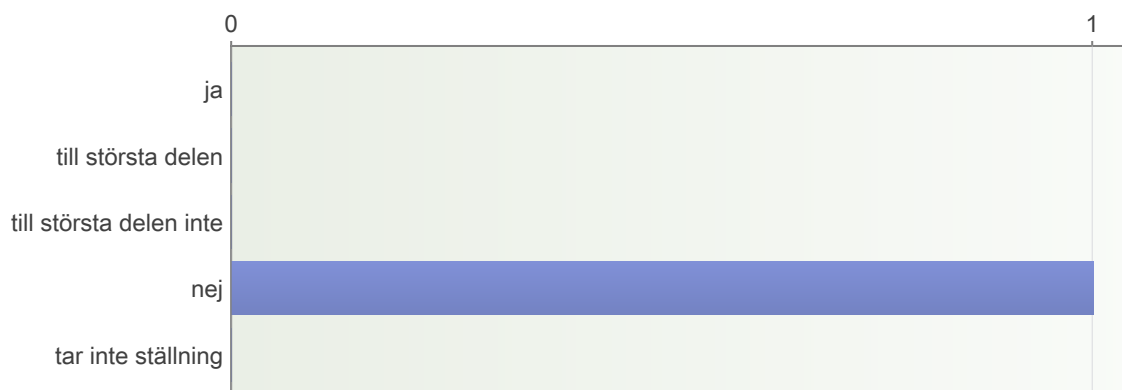

Avoimet vastaukset: nej

- Bestämmelserna i 9 kapitlet om landskapets serviceinrättning bör strykas i utkastet till landskapslag. Landskapsfullmäktige som väljs genom val bör ha direkta möjligheter att påverka de strategiska riktlinjerna för de tjänster som fullmäktige ansvarar för och den egna serviceproduktionen som helhet. Att i anslutning till landskapet bilda en separat juridisk person i helt ny form och ge denna separata juridiska person ansvaret för tjänsterna leder till en skiljemur som skapar hinder för ledningen av verksamheten och för styrningen av landskapets verksamhet och ekonomi som helhet. Det är fråga om att skilja åt beställare och utförare, och kommunerna har erfarit att åtskiljandet skapar oklarhet i förhållandet mellan ledning och ansvar och i slutändan också kostnadsökningar. Att skilja åt organiseringsansvaret och den operativa ledningen leder å ena sidan till överlappande förvaltning och å andra sidan till att sakkunskapen koncentreras hos den operativa sidan. Demokratin förverkligas endast indirekt genom den föreslagna modellen. Landskapsfullmäktiges beslutanderätt begränsas avsevärt i förhållande till fullmäktiges viktigare uppgift, dvs. att organisera social- och hälsovården. Också räddningsväsendets beredskap för störningar och arbete för säkerheten förutsätter en stark roll som organisatör. Bakom förslagen om en serviceinrättning ligger behovet att göra tjänsteproduktionens ekonomi och kostnadsstruktur transparent. Samma mål kan uppfyllas genom krav på särredovisning av tjänsteproduktionens ekonomi och på transparenta kostnader på så sätt att ekonomin och kostnaderna kan jämföras med kostnadsstrukturen hos andra tjänsteproducenter. Inrättande av serviceinrättningar som kommer att handha största delen av budgetmedlen fördunklar den samhälleliga insynen i budgetanvändningen och försvagar det demokratiska beslutsfattandet.

10. 8. Styrningen av landskapets ekonomi baserar sig i synnerhet på landskapslagen och lagen om landskapens finansiering. Styr finansieringsmodellen för landskapen och ekonomistyrningsmekanismen enligt landskapslagen landskapens ekonomiska förvaltning på ett ändamålsenligt sätt?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: nej

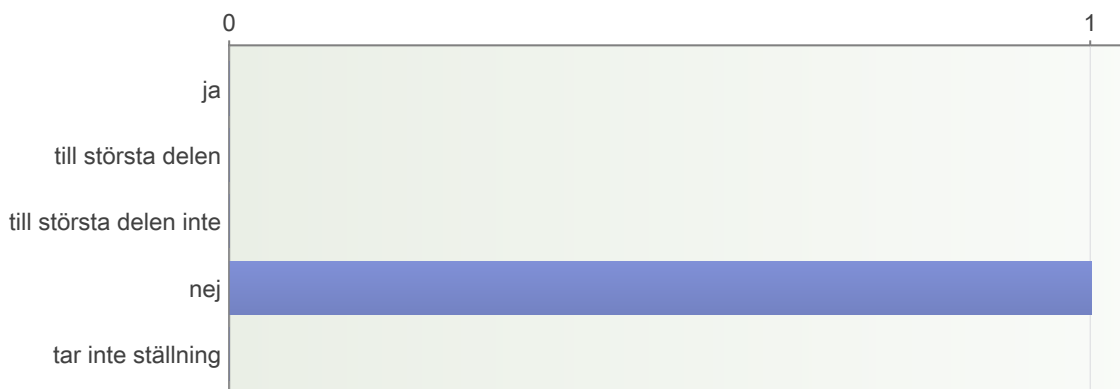
- De föreslagna bestämmelserna i landskapslagen om skyldighet att täcka underskott och anknutna kriterier för krislandskap samt bestämmelserna om begränsning av rätt att ta upp lån är alldeles för stränga och de är problematiska med tanke på landskapens självstyrelse. Det finns en risk att många landskap mycket snart ställs inför utvärderingsförfarande. Två år är en alltför knapp tid för att på ett genomgripande och varaktigt sätt ändra på verksamhetsstrukturerna. Staten har för stark roll i styrningen. Landskapen måste kunna besluta om sin egen finansieringsbas för att bibehålla starka incitament att utveckla landskapet. Finansieringsmodellen måste beakta tvåspråkighet och skärgård som grunder för statsandelar. Vi anser att man i beredningen förväxlar befolkningsgruppernas servicebehov med strukturella merkostnader för tvåspråkighet. Att svenskspråkiga anses friskare till viss del och har mindre servicebehov kan inte förväxlas med strukturella merkostnader för tvåspråkigheten: rekrytering, översättning, utbildning av personal, med mera. Behovskoefficienterna beaktar inte t.ex. i tillräckligt hög grad förebyggande verksamhet. De beaktar inte heller handikapp och utvecklingsstörning som både påverkar kostnaderna i hög grad. Modellen bör ändras så att den nästan uteslutande baserar sig på befolkningsstruktur, som är ett objektiva mått som är lika för alla. Att Österbotten har en välmående befolkning, vilket tolkas som lägre servicebehov hos ministeriet, kan lika väl vara ett utslag för att landskapet satsat resurser inom social- och hälsovården under mycket lång tid.

11. 9. Övriga fritt formulerade kommentarer om landskapslagen.

Ei vastauksia.

12. 10. I 4 § i förslaget till lag om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet. Enligt bestämmelsen ska tjänsterna tillhandahållas med hänsyn till befolkningens behov och nära klienterna, men om de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls, kan tjänsterna samlas till större helheter. Är bestämmelsen ändamålsenlig med tanke på tillgången till tjänster?

Vastaajien määrä: 1

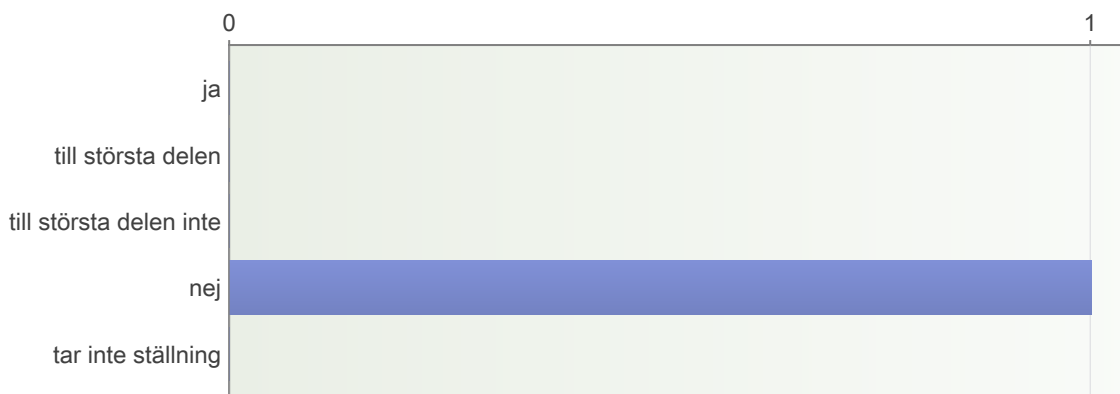
Avoimet vastaukset: nej

- Även om avsikten med paragrafen är att trygga tillhandahållandet av tjänsterna nära klienterna ger den också möjlighet till en mycket omfattande centralisering av tjänsterna utgående från allmänt utformade kriterier. Det behövs centralisering av tjänsterna på en viss nivå för att hålla styr på de totala kostnaderna och trygga tillräckliga personalresurser. Med tanke på tillgången till tjänster för invånarna i landskapet är det mycket viktigt på vilket sätt valfrihetsmodellen genomförs. Enligt lagutkastet kan utöver den högspecialiserade sjukvården också produktionen av tjänster för särskilda grupper inom socialvården eller andra krävande socialtjänster anvisas som uppgift för ett landskap som fastställs genom förordning. I 11 § 3 mom. i lagutkastet föreslås bestämmelser om ansvaret och beslutanderätten i fråga om tjänster som samlas till större helheter. Det landskap som har anvisats uppgiften att tillhandahålla någon tjänst skulle ansvara bland annat för att fastställa behovet, mängden och kvaliteten i fråga om tjänsten samt för produktionssättet. Övriga landskap skulle inte ha rätt att besluta om de centraliserade tjänsterna och inte få producera dem eller skaffa dem från andra ställen. De andra landskapens enda möjlighet att påverka de centraliserade tjänsterna är genom det samarbetsavtal som upprättas varje fullmäktigeperiod i enlighet med 16 §. Ur landskapens självstyrelseperspektiv är det problematiskt att landskapet varken kan påverka de centraliserade tjänsterna, sättet att producera dessa tjänster eller kostnaderna för dem. Denna lösning innebär att organiseringsansvaret i de olika landskapen är olika och att det faktiska organiseringsansvaret är oklart. Som allmänna regler är formuleringen för vid och öppnar upp för en godtycklig av den som är i starkare ställning. Vanligtvis skall t.ex. tillgången till service på svenska fungera som en närservice även om antalet klienter är färre. I 11§ bör Österbotten tilläggas som landskap som har omfattande jourtjänster dygnet runt för att på ett jämlikt sätt för hela befolkningen trygga tillgången till tjänster som omfattas av dessa enheter och för att garantera grundlagsenliga rättigheter för både svensk- och finskspråkig. I lagen bör införas ett särskilt stycke om personer i behov av svenskspråkig specialomsorg som är en sådan grupp som den föreslagna 4§ avser. För att garantera att svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning har tillgång till specialomsorg på sitt modersmål anser vi att det i lag eller förordning stipuleras att Kårkulla samkommuns verksamhet fortsätter över landskapsgränserna. Det krävs en

viss volym för att kunna upprätthålla den sakkunskap som krävs inom området. Både tillgängligheten till specialomsorg på svenska och de språkliga rättigheterna äventyras om verksamheten splittras upp på fem landskap.

13. 11. Landskapen bildar 5 samarbetsområden, där 3–4 landskap ingår. De landskap som hör till samarbetsområdet upprättar ett samarbetsavtal i enlighet med 16 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Där avtalar landskapen om ömsesidigt samarbete i fråga om ordnandet och genomförandet av tjänsterna. Avtalet är juridiskt bindande för landskapen. Är det motiverat att avtalet ska vara bindande?

Vastaajien määrä: 1

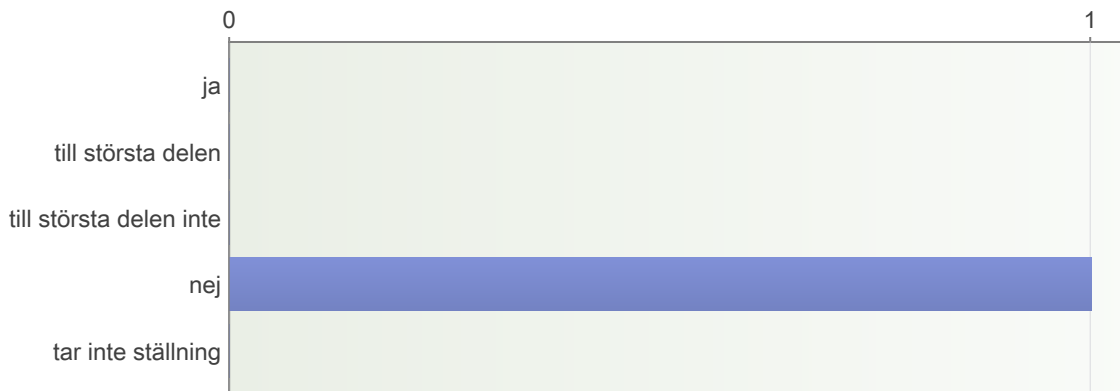

Avoimet vastaukset: nej

- Det samarbetsavtal som landskapen inom samarbetsområdet upprättar sinsemellan är i sig bindande för avtalsparterna. Avtalets bindande karaktär är inte motiverad till den del som staten har getts behörighet att besluta om landskapens samarbetsavtal enligt 18 § i lagutkastet. Statsrådets och ministeriets befogenheter, som är omfattande, öppna och lämnar rum för tolkning, att styra landskapens operativa verksamhet och beslutsfattande är inte godtagbara med tanke på förverkligandet av landskapets självstyrelse. Vasa sjukvårdsdistrikt anser att i lagen om ordnande av social- och hälsovård bör 18 § om statsrådets behörighet att besluta om samarbetsavtalen strykas i lagutkastet som tydligt självstyrelsevidrig. Tryggandet av de språkliga grundrättigheterna måste ske på lagnivå och inte genom avtal mellan landskapen. Landskapet bör ha friheten att t.ex. på språkliga grunder göra särlösningar som garanterar kvalitativ service på båda nationalspråken. Landskapet skall i första hand genom sina strategier samarbeta med Åbo specialupptagningsområde. 16§ får inte begränsa detta samarbete. Också jourfördelningen i landet bör utgå från det samarbete Vasa sjukvårdsdistrikt har med Åbo specialupptagningsområde. Ordnandet av och ansvaret för den prehospitala akutvården och räddningsväsendet ska följa landskapsindelningen, för att landskapen i framtiden ska kunna fatta demokratiska beslut om vårdhelheten. Landskapet utgör en tillräcklig grund för ändamålsenliga och kostnadseffektiva tjänster. En koncentration av ansvaret för planeringen av räddningsväsendet och den prehospitala akutsjukvården till specialupptagningsområdena försvagar möjligheten för landskapet att ordna, arrangera och finansiera social- och hälsovårdstjänster som en regionalt sett funktionell helhet för sin befolkning.

14. 12. I det samarbetsavtal som upprättas enligt 16 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska det avtalas om åtgärder för att säkerställa integration av tjänsterna. Enligt den föreslagna 23 § är en tjänsteproducent skyldig att säkerställa att tjänstekedjorna integreras och samarbeta med andra aktörer på det sätt som integrationen förutsätter. Är bestämmelserna tillräckliga för att en klientorienterad integration ska förverkligas?

Vastaajien määrä: 1

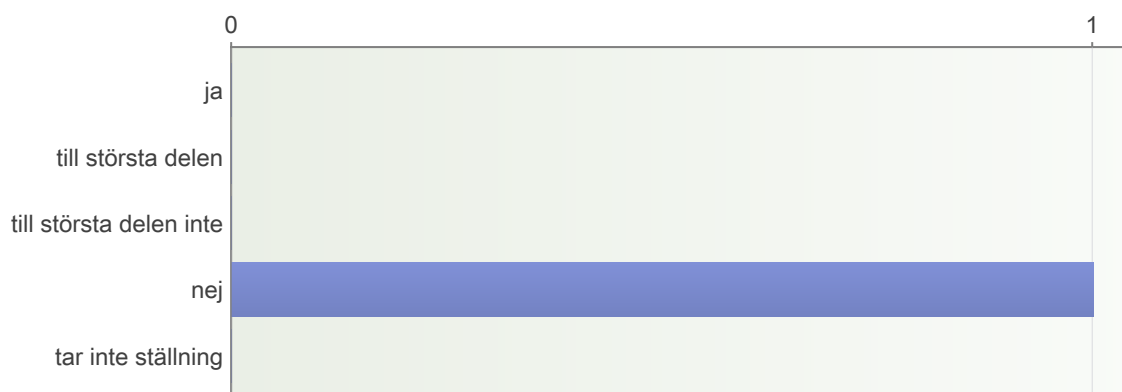
Avoimet vastaukset: nej

- För att reformens mål ska uppnås bör en klientorienterad integration genomföras mellan basservicen och specialtjänsterna (vertikal integration) samt mellan basservicen inom social- och hälsovården (horisontell integration), de social- och hälsovårdstjänster som landskapet ansvarar för och även de välfärdstjänster som i huvudsak kvarstår på kommunernas ansvar. En klientorienterad integration förverkligas inte i lagutkastet. Valfriheten, mångproducentmodellen och bolagiseringskyldigheten, vilka ingår i reformhelheten, äventyrar integrationen och förutsätter att landskapet har en sådan organiseringskompetens som det inte finns tidigare erfarenhet av någonstans. I det föreslagna systemet ändras styrningen av tjänsterna väsentligt jämfört med det nuvarande. Statens styrning gentemot landskapen skulle vara en stark förvaltningsstyrning. I landskapens styrning av tjänsteproduktionen övergår man från en traditionell förvaltningsstyrning till ägarstyrning, avtalsstyrning och marknadsbaserad styrning. I en helhet av detta slag är det mycket svårt och administrativt arbetskrävande att genomföra integrationen. Å andra sidan är integrationen i praktiken helt beroende av att styrningen lyckas. I lagutkastet och motiveringarna har man inte i tillräcklig grad lyckats öppna styrsystemet i hela sin omfattning i förhållande till integrationsmålet. En central förutsättning för integrationen är att användningen av klient- och patientuppgifter säkerställs. Bestämmelser om registerföring i anknytning till det finns i 62 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård, i utkastet till regeringsproposition med förslag till lag om produktion av social- och hälso-tjänster och i lagen om behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården som är under beredning. En ovillkorlig förutsättning för integrationen av tjänsterna är att klientuppgifterna inom social- och hälsovården som helhet på ett datasäkert sätt ska kunna utnyttjas av flera yrkesgrupper med hänsyn till sekretessen kring känsliga personuppgifter och klientens självbestämmanderätt beträffande information. Detta förutsätter att de nuvarande personregistren inom social- och hälsovården slås samman på ett sådant sätt att rätten att behandla uppgifter i det gemensamma registret möjliggörs i enlighet med arbetsuppgifterna. Definitionen på registerföring i 62 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård stöder inte fullt ut säkerställandet av integrationen inom samarbetsområdet eller mellan de specialtjänster som ska centraliseras på nationell nivå och basservicen i de enskilda landskapen. Till denna del föreslås att man som alternativ ska bedöma en modell med samarbetsområden på landskapsnivå eller en modell med ett gemensamt register på nationell nivå, vilka bättre skulle stödja samarbetsmodellerna för tjänsteproduktion över landskapsgränserna. I den föreliggande modellen beaktas inte i tillräcklig grad behovet av en helhetsintegrering mellan kommunernas verksamhet och social- och hälsovårdstjänsterna. Förslaget innebär för en majoritet av

befolkningen att befintliga integrerade modeller (specialdagvård, elevvård, socialt arbete, primärvård samt fritid, kultur och samhällsplanering) förloras. Förslaget bör ändras så att kommunerna i kraft av sin lokala självstyrelse och med sin allmänna kompetens har rätt att grunda bolag, som på lika grunder kan erbjuda basservicen. Regeringen bör också överväga att kommunerna i egen regi kan organisera vård och omsorg som är närmast invånaren, så som elevvård, äldreomsorg, familjeservice och socialt arbete. Med detta kunde en god totalintegrering med kommunens övriga verksamhet kunna bibehållas. I den av regeringen föreslagna modellen saknas också tillräckliga finansiella incitament som tryggar samarbete mellan olika serviceproducenter. Landskapet Österbotten bör i första hand samarbeta med Åbo specialupptagningsområde och Mellersta Österbotten för att kunna garantera fungerande service på svenska.

15. 13. Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård stärks den statliga styrningen inom social- och hälso-tjänsterna (19 §, 4 kap., 6 kap.). Är detta motiverat med tanke på målen med reformen?

Vastaaajien määrä: 1

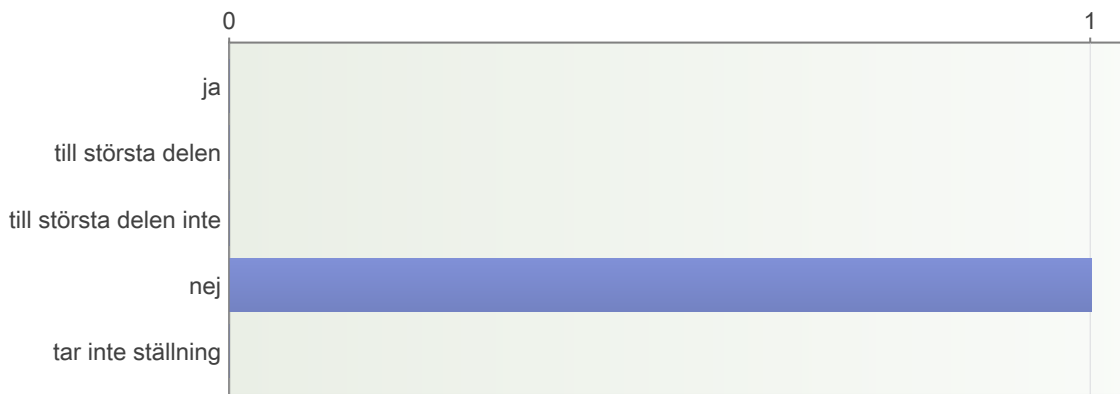
Avoimet vastaukset: nej

- Statens styrning som inriktas på de tjänster landskapen ordnar bör gälla endast de strategiska målen och de strategiskt betydelsefulla objekten i arbetsfördelningen mellan landskapen. De riksomfattande och de vid behov separat för respektive landskap uppställda strategiska målen för social- och hälsovården samt ministeriets och landskapens förhandlingsförfarande är tillräckliga styrinstrument. Staten bör inte ha en interventionsrätt gällande landskapens operativa verksamhet. Särskilt problematiskt med tanke på landskapens självstyrelse är förutom 19 § i lagutkastet (Styrning av servicestrukturen, investeringarna och informationshanteringen) också 18 § (Statsrådets behörighet). Styrningen av landskapens verksamhet bör basera sig på gällande lagstiftning, inte på statsrådets eller ministeriernas förvaltningsbeslut. Förverkligandet av landskapens självstyrelse förutsätter enligt Vasa sjukvårdsdistrikts uppfattning att 18 och 19 § i utkastet till lag om ordnande av social- och hälsovård stryks helt och hållet. Styrmekanismerna i 4 kap. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (Styrning, planering och utveckling) och i 3 kap. i landskapslagen (Landskapets förhållande till staten och kommunerna) är tillräckliga med tanke på styrningen av landskapen. Det är svårt att bedöma hur den föreslagna mycket starka statliga styrningen påverkar uppfyllelsen av målet att bromsa kostnadsökningen. En internationell jämförelse har visat att det med stöd av lokal och regional självstyrelse har producerats högklassiga social- och hälsovårdstjänster till rimliga kostnader och med god kvalitet. Om statens styrning genomförs på det föreslagna sättet bör staten i hög grad öka resurserna och kompetensen för styrningsuppgifterna. Den föreslagna styrningen i förening med investeringstillståndsförfarandet, som ska genomföras varje år, skulle ge upphov till en tung och stel verksamhetsmodell och öka förvaltningskostnaderna. En nationell detaljstyrning försämrar också möjligheterna att ta fram nya innovationer

utgående från invånarnas behov. I styrningen av de tjänster som omfattas av valfriheten bör likabehandlingen av producenterna säkerställas. Om styrningen av investeringarna utsträcks till att gälla de tjänsteproducenter inom valfriheten som ägs av landskapen uppfylls inte målet med likabehandling och säkerställande av konkurrensneutraliteten. I 19 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i 12 § i landskapslagen behandlas styrningen av investeringarna och informationsförvaltningen. Möjlighet bör ges till en fungerande statlig styrning av informationsförvaltningen som landskapen ansvarar för, men det föreslagna förfarandet är oändamålsenligt även med tanke på investeringarna i informationsförvaltningen och ICT-tekniken. Modellen hotar skapa ett förvaltningsförfarande som med avseende på befogenheterna är oklart och som fördröjer den nödvändiga förnyelsen av informationssystemlösningarna. Eftersom förfarandet gäller enbart investeringsreserverna säkerställer det inte styrningen av det praktiska utvecklingsarbetet eller användningen, trots det tunga förvaltningsförfarandet. Målet att säkerställa och utnyttja ett verkningfullt och kostnadseffektivt genomförande uppfylls inte. Modellen är inte heller särskilt lämplig om man ser till målen i regeringsprogrammet om främjande av digitaliseringen, vilket förutsätter stöd för utveckling av nya innovationer och för utnyttjande av dem i ett tidigt skede. En reform av social- och hälsovårdstjänsterna som sker genom att digitaliseringens möjligheter tillvaratas förutsätter utvecklingsprojekt och försöksverksamhet som siktar på utveckling och utnyttjande av nya innovationer. Det är nödvändigt att främja projekten och försöksverksamheten för att förnyelsen av tjänsterna och konkurrenskraften hos branschens teknologileverantörer och exportförutsättningarna för produkterna och tjänsterna ska tryggas. Modellen där investeringarna i informationssystemen är underställda statsrådets godkännande stöder inte detta. I lagstiftningen föreslås att statsrådet ska ha beslutanderätt i fråga om ändringar i de befintliga informationssystemen och i fråga om de krav som ska följas när nya system upphandlas. En situation där statsrådet har möjlighet att besluta om ändringar i systemen som är bindande för landskapen, men där landskapet eller dess serviceproducenter är den upphandlande enheten som beställer systemändringarna och är avtalspart gentemot systemleverantören, är problematisk. Det kan uppstå situationer där landskapet inte samtidigt kan följa statsrådets beslut, upphandlingslagen (t.ex. om ändringen förutsätter en ny konkurrensutsättning av systemet) och de avtal som ingåtts med systemleverantörerna (om den förutsatta ändringen strider mot avtalet). Dessutom är statsrådets behörighet beträffande de krav som ska iakttas vid upphandling av nya system överlappande med styrinstrumenten enligt informationsförvaltningslagen och med befogenheten att fastställa och bestämma de väsentliga kraven enligt lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården. Numera innehas befogenheten av Institutet för välfärd och hälsa. Målsättningen för reformen bör vara både tillväxt och bättre välfärd för alla, vilket också måste återspegla sig i själva lagen. Ett större självbestämmande och möjlighet att hantera skattemedel själv skapar i grunden mera incitament till utveckling av näringslivet och skapande av arbetsplatser, vilket landet som helhet vinner på. Staten finansiering bör i första hand basera sig på åldersstruktur. I en reform som genomförs stegvis vore det logiskt att staten i första hand skulle ta sig en starkare styrning över den mest avancerade vården.

16. 14. Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska landskapet i sin egen verksamhet skilja åt ordnandet av social- och hälsovård och produktionen av tjänster. Är det med tanke på målen med reformen ändamålsenligt att skilja åt ordnandet och produktionen av tjänsterna?

Vastaaajien määrä: 1

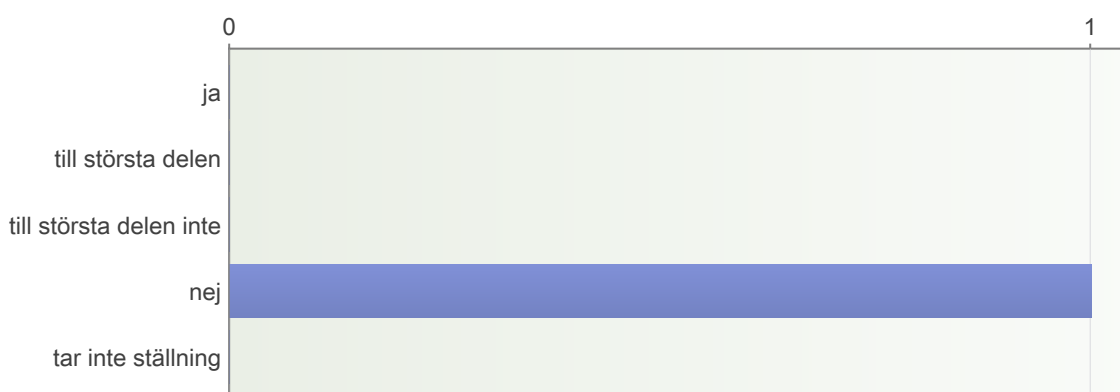

Avoimet vastaukset: nej

- Landskapen bör ikraft av sin självstyrelse själva kunna avgöra den interna organiseringen. Landskapen kommer att variera i förhållande till struktur, behov och marknadsaktörer och därför finns inte samma behov överallt. Det blir dessutom en konstgjord gräns mellan landskapets bolag och serviceinrättning, som bryter vårdkedjorna, ökar byråkratin och försämrar transparensen. Landskapen bör ha en bolagiseringsfrihet och den privat organiserade servicen skall fungera parallellt med den offentligt organiserade. Dessa förutsättningar skall förbättras på annat sätt än genom bolagiseringstvång. För att behålla en god totalintegrering av kommunens verksamhet föreslår Vasa sjukvårdsdistrikt att regeringen ännu överväger att kommunerna i egen regi kan svara för elevvård, socialt arbete, familjeservice och äldreomsorg antingen som producenter eller helt i egen regi.

17. 15. Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård har landskapet bolagiserings skyldighet, när landskapet sköter social- och hälsovårdsuppgifter i ett konkurrensläge på marknaden eller om tjänsterna omfattas av den omfattande valfrihet som avses i bestämmelserna om valfrihet. Är lösningen ändamålsenlig?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: nej

- Valfriheten och bolagiserings skyldigheten i anknytning till den är problematisk ur många olika perspektiv och det är svårt att lösa frågan på ett hållbart sätt. Problempunkter är bland annat utövandet av offentlig makt, möjligheterna att genomföra integreringen av servicekedjan samt att ordnandet av social- och hälsovården blir

en mer oförutsägbar och svårkontrollerbar helhet. Valfriheten, som bolagiseringen är en följd av, hade kunnat utvidgas också genom andra metoder, till exempel genom utvidgning av systemet med servicesedlar. Utövning av offentlig makt i bolagsform är problematisk. Det mest ändamålsenliga vore att offentlig makt inte utövas i en organisation som har bolagsform. För att trygga verksamheten bör också kommunerna tillåtas att fungera som tjänsteproducenter i form av bolag, om man till slut ändå kommer att stanna för bolagiseringsskyldigheten. Den lösning i propositionsförslaget där kommunerna fråntas möjligheten att bilda eller äga bolag som producerar tjänster inom ramen för valfriheten är ohållbar, eftersom alla produktionsfaktorer inom den offentliga social- och hälsovården (egendom, personal och kompetens) är i kommunernas besittning. Landskapen bör ikraft av sin självstyrelse själva kunna avgöra den interna organiseringen. Landskapen kommer att variera i förhållande till struktur, behov och marknadsaktörer och därför finns inte samma behov överallt. Det blir dessutom en konstgjord gräns mellan landskapets bolag och serviceinrättning, som bryter vårdkedjorna, ökar byråkratin och försämrar transparensen. Staten bör sporra utvecklingen av privata företag inom social- och hälsovården på annat sätt. Bolagiseringstvånget är i lagförslaget för långt drivet. Enligt Europarådets referensramverk för regional demokrati från 2009 borde man i lagstiftningen utforma en regions rätt att organisera sig själv internt på ett så brett sätt som möjligt, med hänvisning till de s.k. Helsingforsprinciperna, B8, samt att regionerna själva fritt kunna besluta om den interna strukturen på sina administrativa system och organ, med hänvisning till de s.k. Helsingforsprinciperna B10.1, B10.2 and B10.3.

18. 16. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Vastaajien määrä: 1

- 11§ bör kompletteras med att också Österbotten är ett landskap med omfattande jour. Vasa centralsjukhus är det enda centralsjukhuset beläget i ett sjukvårdsdistrikt med svenska som majoritetsspråk. Verksamheten är fullständigt tvåspråkig och sjukhuset har redan en fungerande omfattande jourverksamhet. Inget annat sjukhus i Finland kan erbjuda tvåspråkig service på samma nivå. För att uppfylla grundlagens 122 § bör antalet enheter med omfattande jour utökas genom att också Vasa centralsjukhus upptas som en enhet med omfattande jour. En bolagisering av servicen inrymmer en risk om att förverkligandet av de grundläggande språkliga rättigheterna blir avhängiga av klientens företagsamhet. Därför måste man skapa språkliga kvalitetskriterier samt tillsyns- och övervakningssystem. I landskapets servicelöfte bör landskapet förklara på vilket sätt de språkliga rättigheterna kommer att tillgodoses. Landskapet måste tydligt redogöra för hur det ska säkerställa jämlikheten mellan den svensk- och finskspråkiga befolkningen i praktiken. Språkliga aspekter av valfrihet, upphandlingsförfarande, närservice, digitala tjänster, klienthandlingar, information och kommunikation, behov av sÄrlösningar för att uppnå genuin språklig likvärdighet, språkkunskapskrav för personalen och strategier för en fungerande vårdkedja på svenska är exempel på faktorer som är avgörande för en fungerande social- och hälsovård för den språkliga minoriteten i landskapet.

19. 17. Denna fråga är avsedd endast för kommunerna: Avsikten är att det i införandelagen ska föreskrivas om till vilket landskap kommunerna hör efter att reformen har trätt i kraft. Anser man i er kommun att kommunen bör höra till det landskap som föreslås i 5 § i införandelagen?

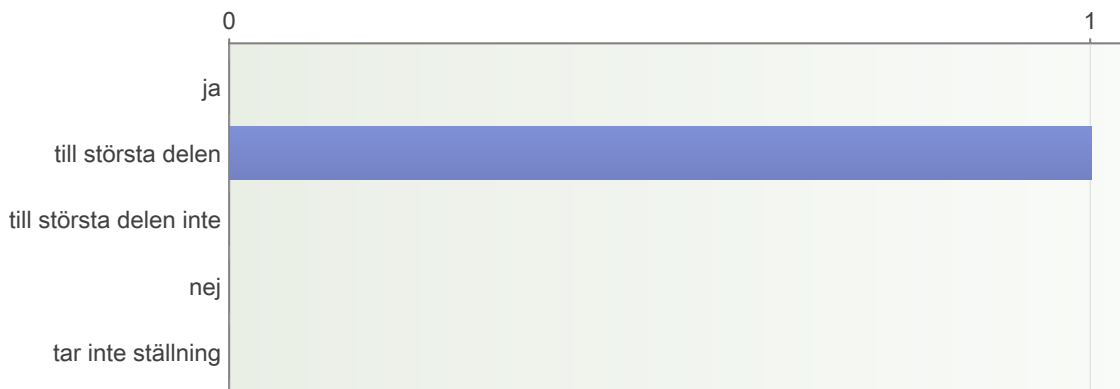
Ei vastauksia.

20. 18. Denna fråga är avsedd endast för kommunerna: Om ni svarade nej på föregående fråga, vilket landskap borde kommunen då höra till och varför? (Kommunen ska sända fullmäktiges beslutshandling till social- och hälsovårdsministeriet)

Ei vastauksia.

21. 19. I 2 kap. i införandelagen föreskrivs det om en temporär förvaltning samt om uppgifterna och befogenheterna för det temporära beredningsorganet. Är de föreslagna bestämmelserna om den temporära förvaltningen tillräckliga?

Vastaajien määrä: 1

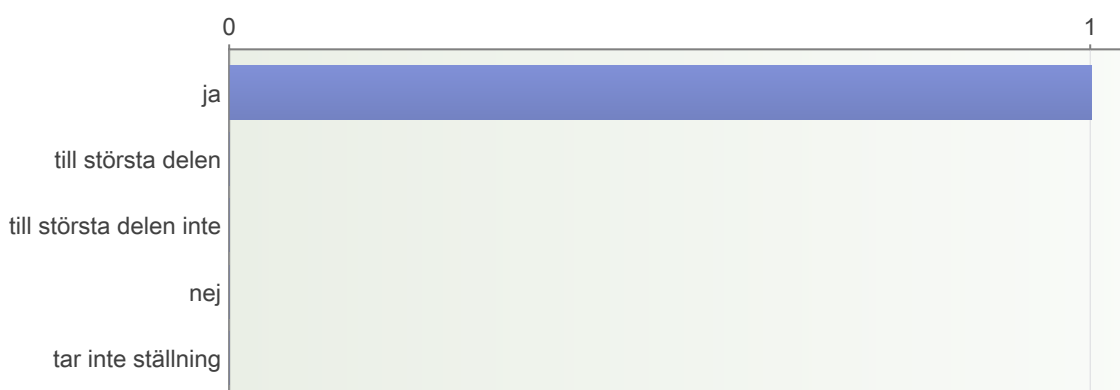

Avoimet vastaukset: till största delen

- Sammansättningen hos den temporära förvaltningen bör vara tillräckligt bred för att säkerställa de överlåtande organisationernas medverkan i uppbyggandet av det framtida landskapet.

22. 20. Enligt 14 § i införandelagen ska personal som arbetar i organisationer som producerar kommunala social- och hälsovårdstjänster övergå i tjänst hos ett landskap i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Dessutom ska personal som inom övrig kommunal förvaltning eller kommunala stödtjänster huvudsakligen utför social- och hälsovårdsuppgifter övergå i tjänst hos ett landskap. Är de föreslagna bestämmelserna om överföring av personalen ändamålsenliga med tanke på personalens ställning?

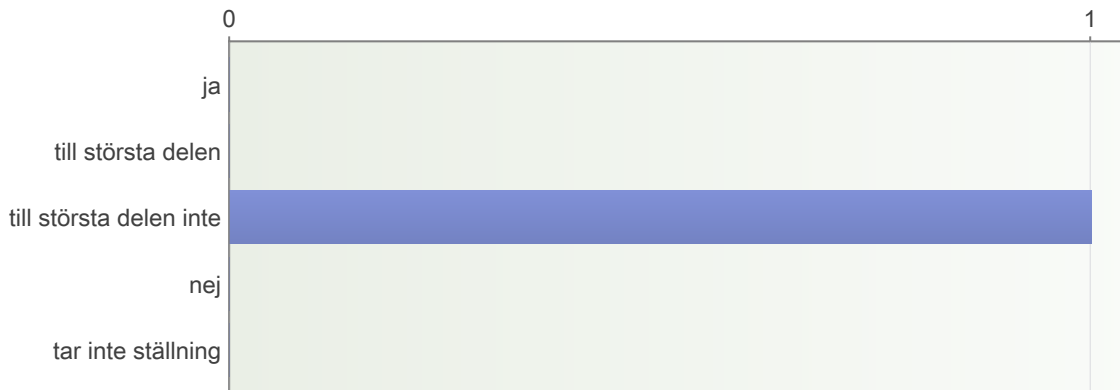
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ja

23. 21. Enligt 4 kap. i införandelagen ska lagstadgade samkommuners hela egendom och kommuners lösa egendom överföras till landskapen. Kommunernas lokaler och fastigheter förblir i kommunernas ägo. Är lösningen i fråga om egendomsarrangemangen godtagbar?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: till största delen inte

24. 22. Om ni på föregående fråga svarade nej eller till största delen inte, på vilket sätt borde egendomsarrangemangen då genomföras?

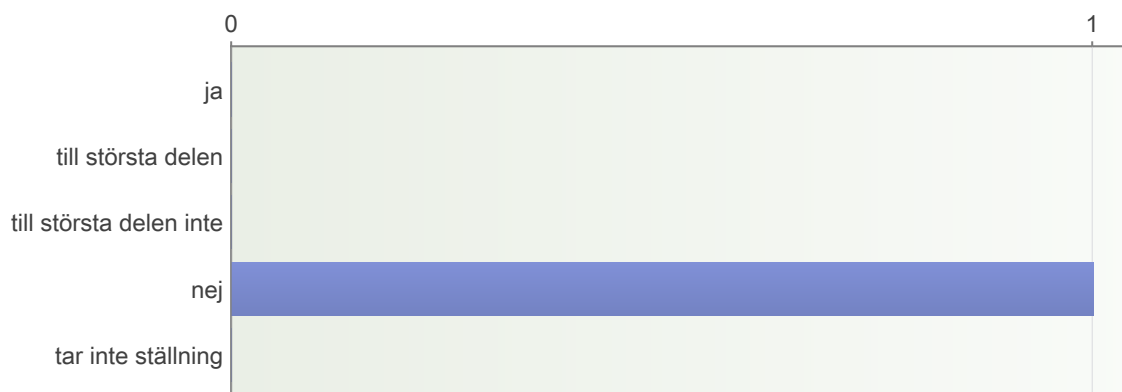
Vastaajien määrä: 1

- Vasa sjukvårdsdistrikt anser att risker som hänför sig till fastighetsegendomen inom social- och hälsovården huvudsakligen bör bäras av den part som genom eget agerande och beslut kan påverka de kostnader som åsamkas av fastighetsunderhållet, dvs. staten. Om man i lagberedningen framskriver enligt den lösning som föreslås i lagutkastet, bör man säkerställa att det inte uppstår risker eller blir några påföljder för kommunerna i anknäpning till de social- och hälsovårdsfastigheter som de äger. Den bindande hyresperioden under övergångsperioden bör vara längre än föreslagna 3 + 1 år, minst 5 år, för att kommunerna ska kunna förbereda sig för eventuella förändringar i servicenätet. Det bör också föreskrivas att hyresavtal som ingås efter övergångsperioden och övriga avtal. Egendomsarrangemangen i samband med reformen får inte äventyra kommunernas möjligheter att i enlighet med finansieringsprincipen tillhandahålla och finansiera de tjänster som kvarstår hos dem. I samband med lagberedningen bör det säkerställas att de fastigheter som efter övergångsperioden eventuellt blir tomma eller underutnyttjade inte orsakar några ekonomiska svårigheter för kommunerna. Egendomsarrangemangens eventuella ekonomiska konsekvenser bör kompenseras kommunerna fullt ut till exempel i form av riktade understöd. Understöden får dock inte finansieras genom nedskärningar i kommunernas allmänna statsandel. Ekonomiska risker som föranleds av fastigheter bör fördelas mellan kommunerna, landskapen och staten. För att kommunernas livskraft och utvecklingen av deras markanvändning ska kunna tryggas är det motiverat att samkommunernas mark kvarstår i kommunernas ägo. Lagförslaget bör tillåta att mark och områden kvarstår i samkommunernas/medlemskommunernas ägo och kan arrenderas till landskapen med långvariga arrendeavtal som är bundna till ändamålet. Om man går vidare enligt lagförslaget, bör samkommunernas mark överföras endast i den. Reformen får inte leda till situationer där

överlåtelsebeskattningen orsakar tilläggskostnader i nödvändiga omorganiseringar av fastighetsegendom. I införandelagen föreslås bestämmelser om att det i överlåtelsebeskattningen inte ska uppstå skattepåföljder i samband med att samkommunerna och deras egendom och skulder överförs till landskapen i enlighet med införandelagen och egendomen överförs vidare till det nationella aktiebolag som avses i införandelagen. Till följd av reformen blir kommunerna tvungna att överföra en del av sina fastigheter till sina bolag på grund av bolagiseringssskyldigheten enligt kommunallagen. Kommunerna blir också i övrigt tvungna att omorganisera sin fastighetsegendom på grund av landskapsreformen. Arrangemang och bolagiseringar av fastigheter som ägs av kommuner och samkommuner i införandelagen bör införas motsvarande bestämmelser om befrielse från överlåtelseskatt för kommuner när det gäller fastighetsegendomen. Genom bestämmelserna säkerställs att det inte blir några påföljder i anknytning till överlåtelseskatt för kommuner eller kommunägda bolag, när fastigheter som hyrs ut till landskap och deras bolag inklusive skulder överförs till kommunala bolag. I annat fall bör kostnader som uppstår på grund av överlåtelseskatt beaktas vid fastställandet av fastighetshyror. Förslaget tar inte upp frågor om momsbeskattningen i samband med reformen. Det finns ändå moms på hundratals miljoner euro som bundits till fastigheter och annan egendom och som hittills återburits till kommunerna. På grund av de allmänna momsbestämmelserna måste åtminstone en del av dessa återbärningar till följd av reformen återbetalas till Skatteförvaltningen när egendom överförs till landskapen eller exempelvis kommunala bolag. Momskostnader som orsakas av kommunerna på grund av reformen bör beaktas i finansieringsanalyserna. Den del av kostnaderna som hänför sig till fastigheter som hyrs ut till landskapen eller deras bolag bör beaktas när hyresnivån fastställs. Risker som hänför sig till behovet av fastigheter kan fördelas jämnare också med hjälp av Exempel på dessa är: - överföring av kommunernas och samkommunernas alla social- och hälsovårdsfastigheter till landskapen och vidare till landskapens bolag för verksamhetslokaler på lika grunder till verkligt värde eller till ett värde som avtalas separat. Inlösningersättningen för fastigheterna kan finansieras till exempel delvis med ett statsgaranterat lån som kommunen/samkommunen beviljar landskapet. - kommunernas och landskapens gemensamma bolag för verksamhetslokaler. En del av överlåtelsepriset för fastigheterna inom social- och hälsovården kunde betalas till kommunerna i form av aktier i fastighetsbolagen. Då skulle kommunerna få en adekvat ersättning för den överlåtna egendomen och landskapen i sin tur skulle inte bli alltför skuldsatta. I modellen skulle fördelarna och nackdelarna med egendomsarrangemanget fördelas mellan landskapen och kommunerna i enlighet med ägarandelarna.

25. 23. I 41 § i införandelagen föreskrivs det om den kommunala inkomstskattesatsen 2019–2021. Anser ni att det med tanke på jämlikheten mellan skattebetalarna är motiverat att kommunernas skattesatser begränsas i tre år?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: nej

- Kommunerna bör oavsett reformen alltid utföra sina primära uppgifter och en begränsning av möjligheterna att bestämma om sin skattesats, i synnerhet när de kommande finansieringsströmmarna är helt oklara, är ett orimligt intrång på kommunernas självstyre.

26. 24. Enligt 42 § i införandelagen ska landskapet bilda sådana dotterbolag till landskapets serviceinrättning som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovård och som producerar tjänster som omfattas av den omfattande valfrihet som det föreskrivs särskilt om genom lag. Bolagiseringen ska vara genomförd senast den 31 december 2020. Är den föreslagna övergångstiden för att organisera landskapets produktion i bolagsform tillräcklig?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: nej

- Regeringen bör avstå från bolagiseringstvånget. Landskapen bör ha en frihet att bolagisera utgående från lokala omständigheter. Reformen, ifall den förverkligas, bör genomföras stegvis och med längre övergångstider än som nu ingår i förslaget. Regeringen bör avstå från att skapa fristående serviceinrättningar.

27. 25. Övriga fritt formulerade kommentarer om införandelagen.

Ei vastauksia.

28. 26. Staten finansierar den verksamhet som ska bedrivas av de landskap som inrättas. Ansvaret för finansieringen av social- och hälso-tjänsterna läggs således på staten. Är lösningen ändamålsenlig med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

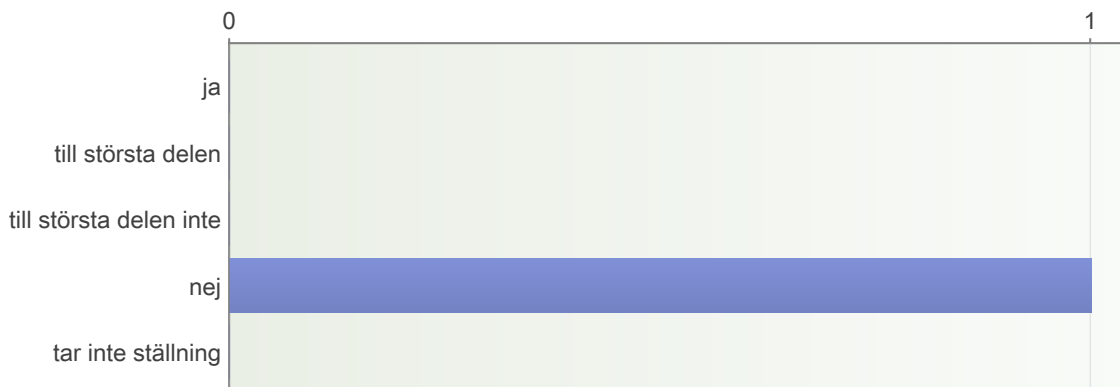

Avoimet vastaukset: till största delen inte

- Med tanke på landskapens självstyrelse är det mycket problematiskt att landskapen blir nästan helt beroende av statlig finansiering. Den statliga finansieringsmodellen i propositionsutkastet innebär en alldeles för stram och detaljerad statlig styrning. Landskapen bör tryggas en genuin självstyrelse, vilket förutsätter att de får beskattningsrätt i ett senare skede av reformen. Lagförslaget underskattar betydelsen av incitament för regioner och kommuner att utveckla sitt näringsliv, sysselsättning och därigenom finansieringsbas. Statens finansiering bör basera sig på befolkningsstrukturen. Ifall reformen genomförs stegvis är det logiskt att staten i första hand tar ett större ansvar för specialhälsovården och landskapen bör i hög grad finansiera den övriga vården själva. En utjämning som fråntar incitamenten för regioner att stärka sin framgång ligger inte i ett nationellt intresse, eftersom lägre incentiv leder till mindre skatteintäkter lokalt och nationellt, vilket i slutändan resulterar i mindre medel för staten att jämna ut skillnader, vilket var målet med reformen. I statens stöd till landskapen bör beaktas tilläggskostnader som föranleds av tvåspråkighet och otillgängliga förhållanden i skärgården.

29. 27. Landskapens inkomster är statlig finansiering (3 §) och inkomster från klient- och användningsavgifter (4 §). Dessutom kan landskapen ta kortfristiga lån (3 §). Vid en årlig justering begränsas en ökning av den statliga finansieringen för att säkerställa de offentliga finansernas bärkraft (6 och 29 §). Har landskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att klara av de lagstadgade uppgifterna?

Vastaajien määrä: 1

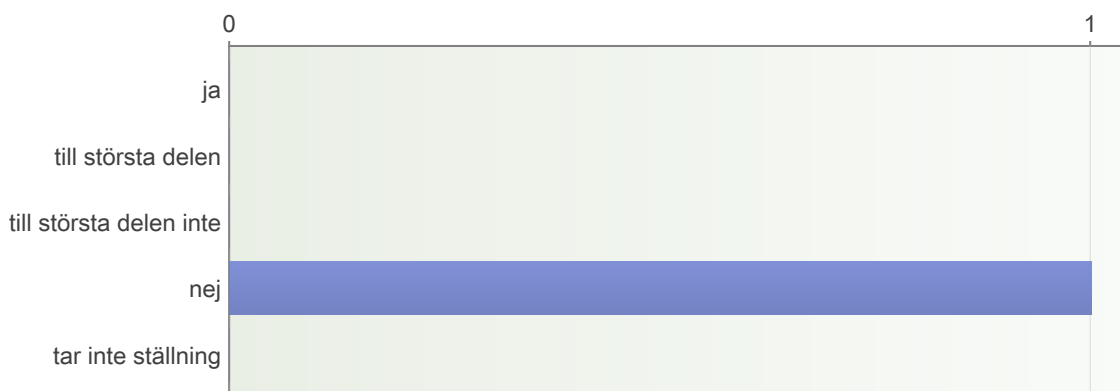

Avoimet vastaukset: nej

- Finansieringsmodellen är inte i enlighet med principerna för självstyrelse. Beskattningsrätt och tillgång till kreditmarknaden för investeringar måste tryggas. Den föreslagna modellen garanterar inte en tillräcklig tillgång till kreditmarknaden. Kommunernas goda kreditvärdighet baserar sig på deras beskattningsrätt. Enligt Europarådets referensram för regional demokrati ska regionerna bland annat ha till sitt förfogande förutsägbara resurser som är jämförbara med regionernas uppgifter och ge dem möjlighet att utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt (Helsingforsprinciperna B11.1, B11.2, B11.3 och B11.4). För att kunna låna för kapitalinvesteringar borde regionerna ha tillgång till kapitalmarknaderna (Helsingforsprinciperna B12.4).

30. 28. Är de behovsfaktorer som beskriver användningen av tjänster och som används vid bestämningen av den statliga finansieringen (3 kap., inkl. den nya koefficienten för främjande av hälsa och välfärd) och deras viktkoefficienter motiverade?

Vastaajien määrä: 1

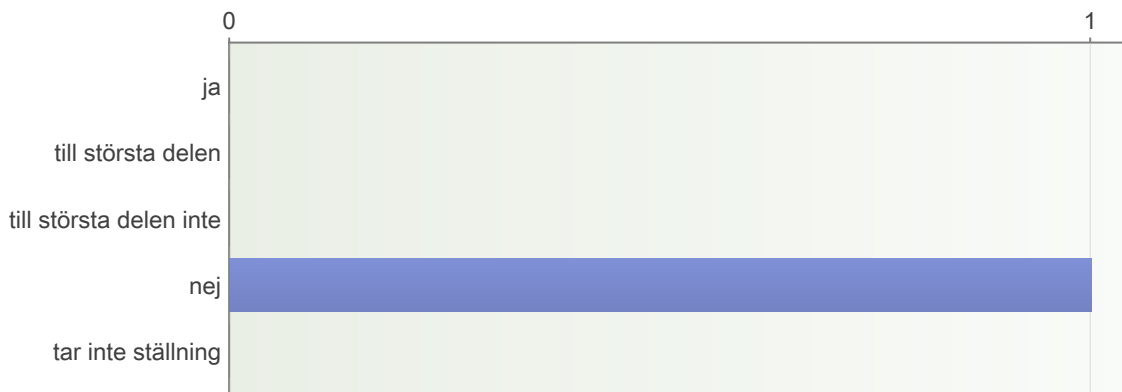

Avoimet vastaukset: nej

- Vasa sjukvårdsdistrikt föreslår - ifall staten skall stå för finansieringen - att finansieringen tyngdpunkt nästan uteslutande baserar sig på åldersstruktur, eftersom åldersstrukturen är ett objektiva mätinstrument som är lika för alla. En sådan modell ger goda incitament att bedriva en kostnadseffektiv, förebyggande verksamhet och motverkar snedvridande effekter som en diagnosbaserad finansiering innebär. Nu föreslås att hela 48,9% av finansieringen baserar sig på diagnoser/behov mot 38,1% för åldersgrupper. Det finns ingen objektiv orsak varför en så stor del (48,9%) skall bestämmas på annat sätt än för den befolkningsstruktur som de facto bor och lever i de olika landskapen. Statsandelsmodellen, så som föreslås, är orättvis och saknar incitament samtidigt som den inte tryggar en tillräcklig basfinansiering för Österbotten. Modellen beaktar inte i tillräcklig grad en hel rad centrala kostnadsdrivande faktorer. Resurskrävande patientgrupper så som handikappade och utvecklingsstörda beaktas inte alls. Allt detta löses enklast genom att basera finansieringen på åldersgrupper som skall ha likartade behov överallt. Motsvarande slutsats har man också kommit fram till i Danmark som genomfört en omfattande kommun- och regionreform för knappt tio år sedan. Finansieringen bör beakta tvåspråkighet och skärgård. I sina motiveringar till varför man utelämnat tvåspråkigheten anges att svenskspråkiga har mindre vårdbehov. Man förväxlar då behov, som fångas upp i behovsindexet, med strukturella merkostnader för tvåspråkigheten: rekrytering, översättning, utbildning, mm på två språk.

31. 29. Inom finansieringen av social- och hälsovården övergår man gradvis från utgiftsbaserad finansiering till behovsbaserad finansiering. Är den föreslagna övergångsperioden (2019–2023) för landskapens finansiering tillräcklig (27–28 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: nej

- Reformen är för omfattande för att kunna genomföras på så kort tid och bör, ifall den förverkligas, genomföras stegvis. Den föreslagna statsandelsstrukturen (se föregående fråga) är i obalans och kan inte godkänna som sådan. Vasa sjukvårdsdistrikt föreslår att landskapen i stället stegvis går över till en landskapsbeskattning.

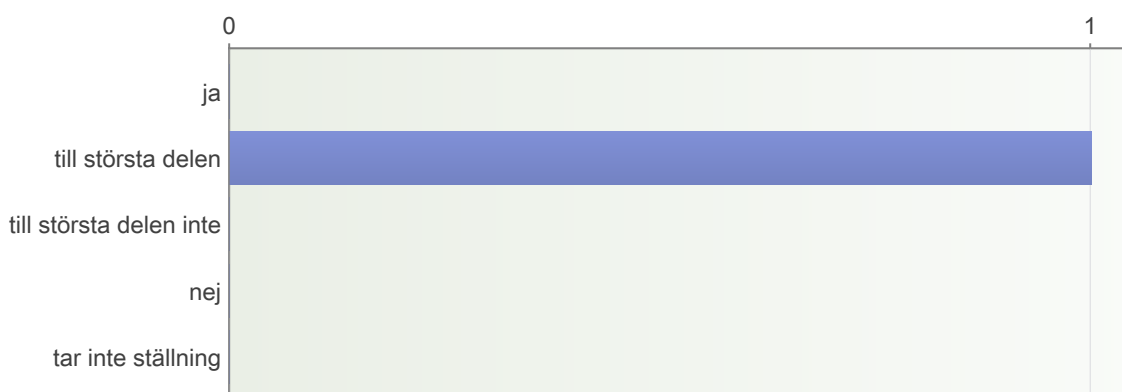
32. 30. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om landskapens finansiering.

Vastaajien määrä: 1

- Staten måste göra en helhetsbedömning av landskapens och kommunernas finansiering. Genom att inte tillåta beskattningsrätt för landskapen sänks kreditvärdigheten också för kommunsektorn, vilket åsamkar sektorn merkostnader vid bl.a. finansiering av investeringar och för pensionsåtaganden. Eftersom staten i praktiken inte når några större fördelar med att begränsa landskapens beskattningsrätt borde man snarast arbeta för att införa beskattningsrätt för landskapen och ge landskapen tillgång till kreditmarknaderna för nödvändiga investeringar. Om staten står för finansieringen skall finansieringen s.g.s. utslutande basera sig på befolkningsstruktur. Ytterligare är det av central betydelse att finansieringsstrukturen skapar incitament att regionalt utveckla sitt näringsliv och skapa större skatteintäkter.

33. 31. Anser ni att de föreslagna sätten för att ändra landskapsindelningen är ändamålsenliga? (särskilt 2 och 10 § i lagen om landskapsindelning)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: till största delen

- Sammanslagning av landskap bör endast kunna ske på frivillig väg. I enlighet med Europarådets referensram för regional demokrati från 2009 anser vi att det måste finnas en tydligare konsultationsprocedur för sådana fall då staten föreslår ändringar av landskapsgränserna.

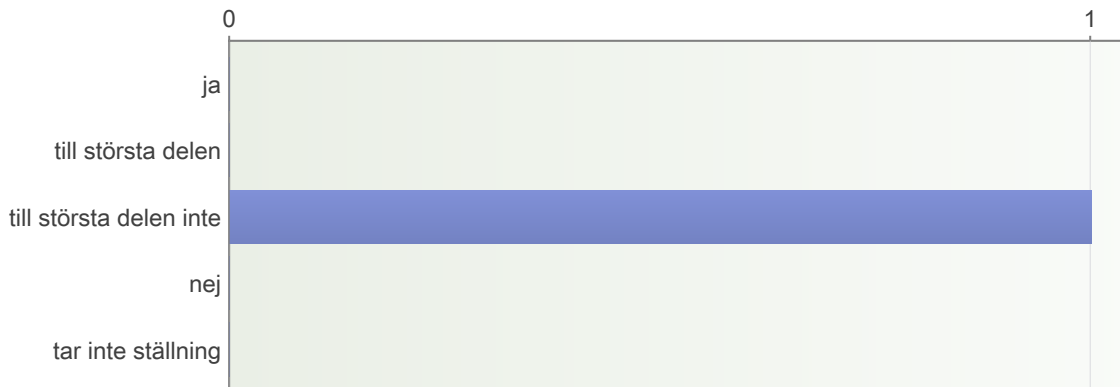
34. 32. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om landskapsindelning.

Vastaajien määrä: 1

- I grunden är Österbottens landskap är en bra indelning för det tvåspråkiga Österbotten. Det är av central betydelse att landskapet för befogenheter och redskap som ger det möjligheten att bygga upp det på ett sätt som passar Österbotten.

35. 33. Är de utjämningsarrangemang och övriga ändringar som föreslås i statsandelssystemet för att lindra betydande kommunvisa omställningar på grund av social- och hälsovårdsreformen godtagbara och tillräckliga (24 §, 27 §, 27 b § och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice)?

Vastaajien määrä: 1

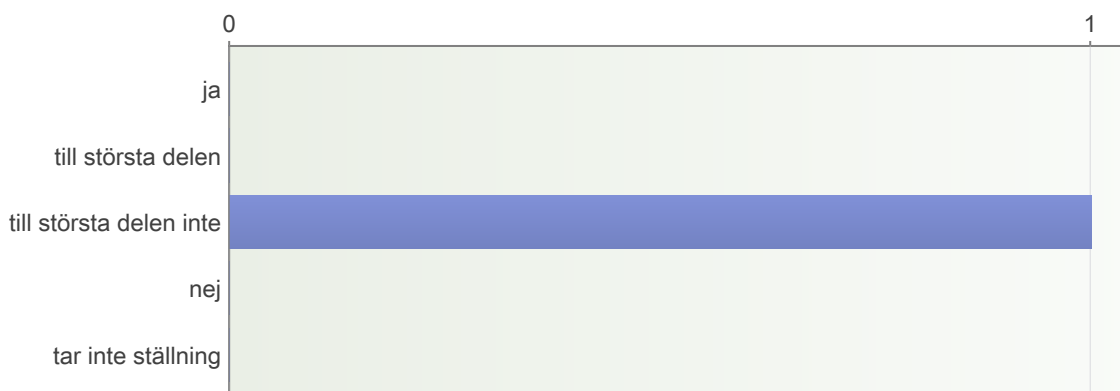

Avoimet vastaukset: till största delen inte

- I det här skedet är det ändå fråga om att anpassa kommunernas statsandelssystem till landskapsreformen. Statsandelssystemet för kommunerna håller därför på att bli mycket svårt att överblicka. Kommunernas ekonomi bör granskas som en helhet och inte via enskilda ändringar i finansieringsstrukturerna, så att man får en mer heltäckande bild av de framtida kommunernas förutsättningar att klara av sin ekonomi. Taket för kommunernas skattesats bör strykas från förslaget.

36. 34. Är statsandelskriterierna (inkl. det nya kriteriet för främjande av välfärd och hälsa) och deras viktningar motiverade (2 kap. i lagen om statsandel för kommunal basservice och 3 § i utkastet till statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: till största delen inte

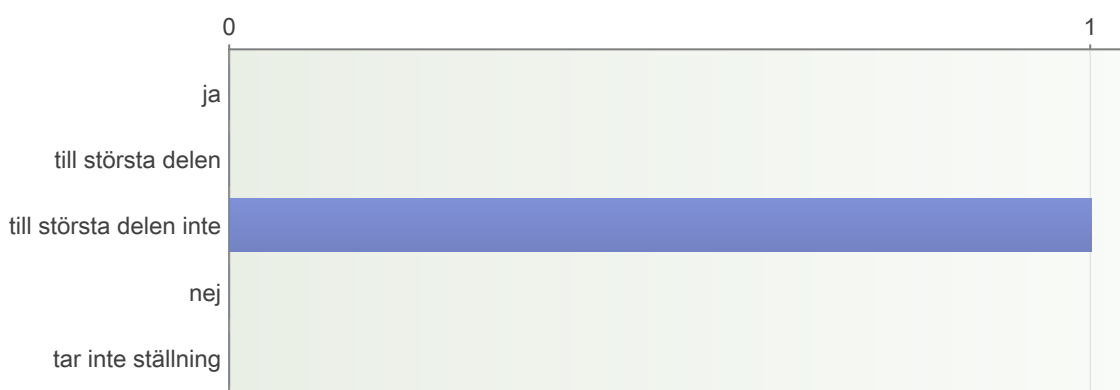
- Statsandelssystemets syfte förändras väsentligt genom reformen. Systemet har tidigare jämnat ut skillnader i kostnader, behov och inkomstbas mellan kommunerna, men efter reformen blir det viktigaste målet att jämna ut de ekonomiska konsekvenser som landskapsreformen medför för kommunerna. Efter reformen (innan följande totalrevidering av systemet genomförs) har enskilda kriterier i statsandelssystemet inte längre motsvarande betydelse för helheten som i det nuvarande systemet. Med hänvisning till den vikt som regeringen tillmäter kommunernas roll i den förebyggande verksamheten bör fördelningen till den förebyggande verksamheten ökas till t.ex. 5 %. Det är av central betydelse att tilläggskostnader som föranleds av mera utbyggd verksamhet och förvaltning i tvåspråkiga kommuner beaktas i kriterierna.

37. 35. Fritt formulerade kommentarer om helheten i fråga om statsandelarna i regeringspropositionen.

Ei vastauksia.

38. 36. Anser ni att de ändringar i det statliga beskattningssystemet som föreslås för att få in medel för landskapens finansiering är godtagbara ?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: till största delen inte

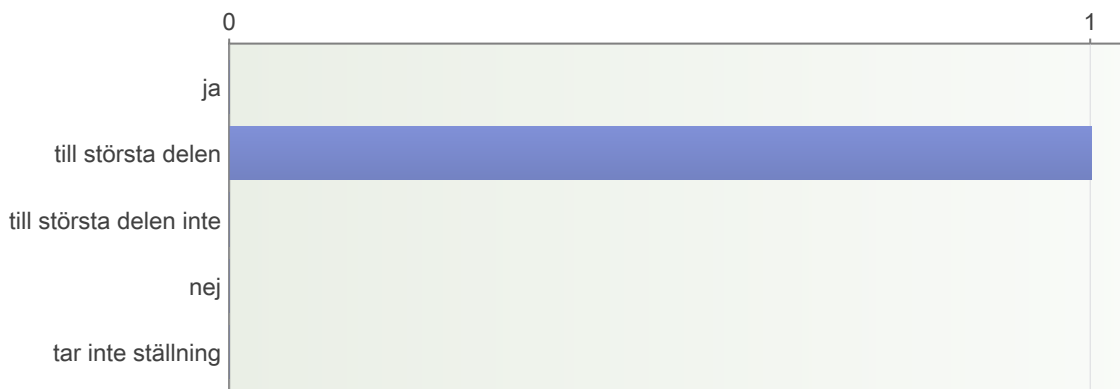
- En beskattningsrätt för landskapen är nödvändig för att skapa ett äkta självstyre. I förslaget har man utgått från att finansieringen för landskapens verksamhet i sin helhet samlas in via statsbeskattningen. Utgångspunkten är problematisk med tanke på landskapens självstyrelse och incitamenten i systemet. Incitamenten har en betydande roll i den effektivisering av verksamheten som eftersträvas i reformen. Om staten lägger beslag på den effektivitetsnytta som respektive landskap lyckas uppnå, har landskapen inga incitament att effektivisera sin verksamhet. Om landskapen har beskattningsrätt har invånarna i landskapen mer nytta av en effektivisering, eftersom beslutsfattarna har ett ansvar gentemot invånarna och försöker hålla beskattningen så låg som möjligt. Till den del finansieringen samlas in via statlig beskattning kan de förslagna ändringarna i skattegrunderna för statsbeskattningen anses vara befogade. Förslaget om ett skattetak för kommunerna är ändå ohållbart med tanke på den kommunala självstyrelsen och finansieringen för de framtida kommunerna. När skattesatserna i samband med reformen skärs ner med 12,30 procentenheter år 2019 (se sid. 23), är det viktigt att avdrag i kommunalbeskattningen överförs till den statliga beskattningen. Då skulle intäkterna från kommunernas inkomstskattesatser (den s.k. effektiva skattegraden) bättre motsvara de verkliga intäkterna.

39. 37. Fritt formulerade kommentarer om skattelagarna.

Ei vastauksia.

40. 38. Det föreslås att tillämpningsområdet för den lagstiftning som gäller kommunernas personal ska ändras så att det också börjar omfatta landskapens personal. Intressebevakningen för landskapet som arbetsgivare ska skötas av Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT, som det ska föreskrivas om genom en ny lag. Är de bestämmelser som föreslås om personalens ställning och arbetsgivarnas intressebevakning ändamålsenliga?

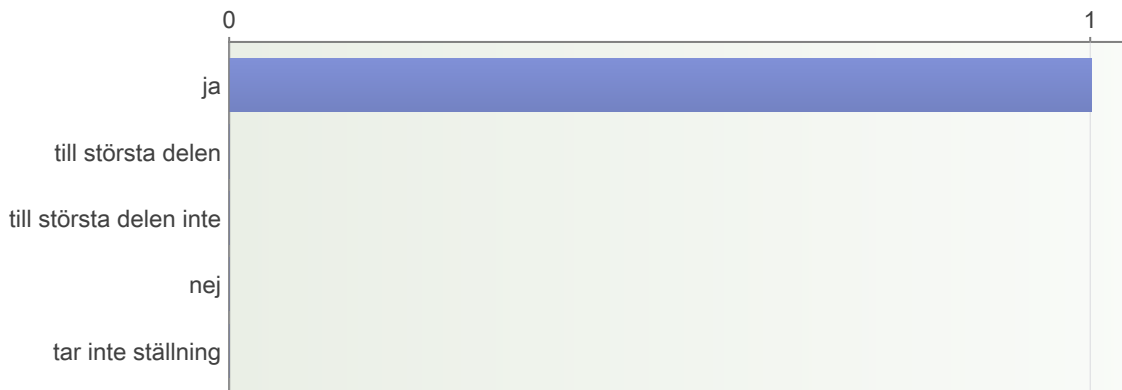
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: till största delen

41. 39. Är de bestämmelser som föreslås om finansieringen av pensionerna ändamålsenliga?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ja

- Det är bra att landskapen kommer med i KEVA, annars skulle hela det kommunala pensionssystemet krascha. I fall detta inte på sikt räcker som lösning bör utredas om pensionsbolagen solidariskt kan stå för det förändrade finansieringsbehovet som reformen medför.

42. 40. Fritt formulerade kommentarer om personalens ställning och/eller arbetsgivarnas intressebevakning samt pensionerna.

Ei vastauksia.

43. 41. Hur bedömer ni att reformen påverkar er egen organisations ställning?

Ei vastauksia.

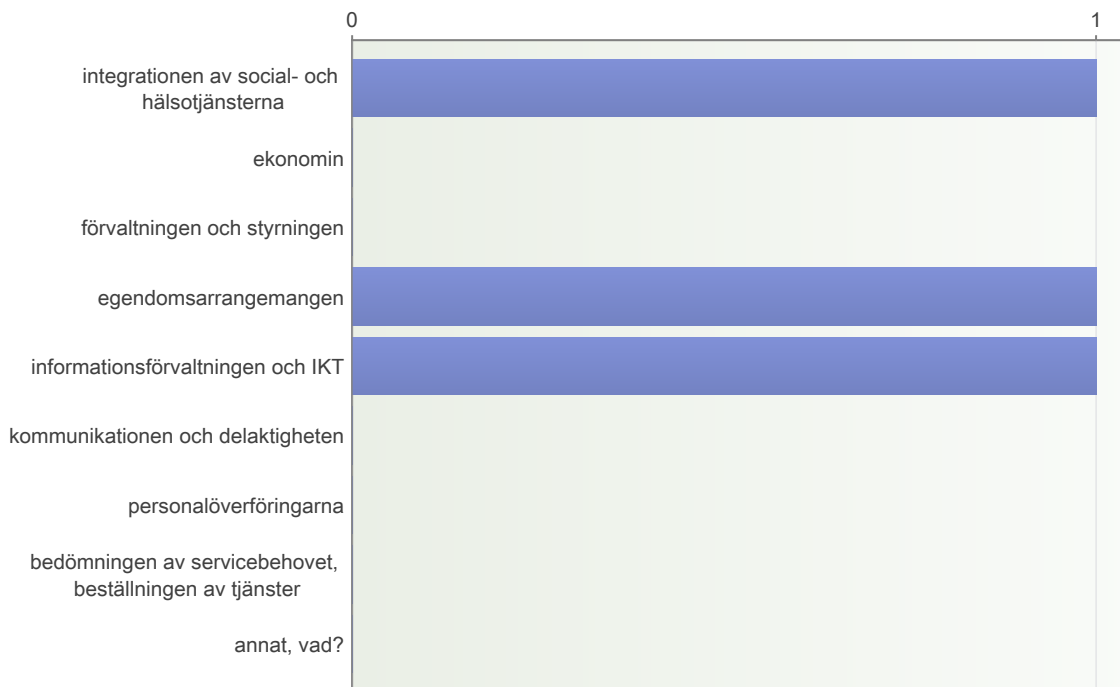
44. 42. Har landskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att klara av de lagstadgade uppgifterna efter att reformen har trätt i kraft?

Vastaajien määrä: 1

- Österbotten är det enda landskapet som t.o.m. skall minska finansieringen för social- och hälsovård åtminstone fram till år 2029. Det innebär att en stor del av den service som med skattemedel byggts upp under årens lopp måste monteras ned. Befolkningen åldras, enligt statistikcentralen, i Österbotten i samma takt som i landet i medeltal. Däremot är andelen 0-15-åringar betydligt högre i Österbotten. Finansieringsmodellen saknar behovskoefficienter som är väsentliga för Österbotten, så som handikapp och utvecklingsstörning och nedtonar utgifter för förebyggande verksamhet och allmänt åldrande befolkning eller andelen unga. Österbotten särbehandlas också negativt genom att man inte beaktar merkostnader för tvåspråkigheten och skärgårdsförhållanden. Finansieringsmodellen underskattar betydelsen av incitament för regioner och kommuner att utveckla sitt näringsliv, sysselsättning och därigenom finansieringsbas. Vasa sjukvårdsdistrikt föreslår - ifall staten skall stå för finansieringen - att finansieringen tyngdpunkt nästan uteslutande baserar sig på åldersstruktur, eftersom åldersstrukturen är ett objektiva mätinstrument som är lika för alla. En sådan modell ger goda incitament att bedriva en kostnadseffektiv, förebyggande verksamhet och motverkar snedvridande effekter som en diagnosbaserad finansiering innebär.

45. 43. Inom vilket område/ vilka områden bedömer ni att ni behöver nationellt stöd för det regionala genomförandet av social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen (ni kan välja flera alternativ)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Vastaajien määrä: 1

- Lagförslaget bör till väsentliga delar omarbetas för att ge ett gott slutresultat. Statsandelssystemen saknar incitament samtidigt som de inte tryggar en tillräcklig basfinansiering och inte beaktar viktiga kostnadsdrivande faktorer. Ett statsandelssystem bör vara uppbyggt på opåverkbara faktorer som mäter strukturella kostnadsskillnader. Det finns uppenbara incitament enligt förslaget för landskapen att påverka registreringen av diagnoser i det nya statsandelssystemet och problemet kommer att accentueras eftersom diagnoser utgör en så stor grund (48,9%) för statsandelar. Statsandelssystemet måste omformas och utgå ifrån opåverkbara faktorer, där befolkningsstrukturen bör tillmätas störst betydelse. Lagförslaget fördelar på ett anmärkningsvärt sätt Österbotten, eftersom befolkningen är förhållandevis frisk och diagnoserna färre. Samtidigt står ändå Österbotten inför samma utmaningar som övriga Finland med en åldrande befolkning där en topp nås först år 2040. Ändå skall Österbotten som enda landskap i Finland minska finansieringen för social- och hälsovård åtminstone fram till år 2029. Detta är inte jämlik behandling av landets invånare. Förslaget innebär att österbottningarna framöver i betydligt mindre grad kan bestämma själva över skattedelarna från det egna landskapet. Detta är inte förenligt med ett äkta regionalt styre. Båda frågornas grundlagsenlighet bör bedömas innan lagen kan avges till riksdagen. I Österbotten kommer serviceformerna att beskäras väsentligt på grund av koncentration av jour och specialistsjukvård, vilket inte är förenligt med service på enahanda grunder. Invånarna i Österbotten kommer inte att kunna påverka väsentliga delar av sin social- och hälsovård på grund av detta. Detta har språkliga konsekvenser som inte är förenliga med grundlagen. Lagförslaget försätter den österbottniska befolkningen i ett annat läge än den övriga befolkningen i landet eftersom hela 87,4 procent av österbottningarna får längre väg än 70 km eller 50 minuter

till en enhet med omfattande jour, då lagförslagets målsättning är att 80 procent av befolkningen skall ha kortare väg än så. Detta är en större andel än någon annanstans i landet. Den mest lokala vården, så som elevvård, äldreomsorg och socialt, bör kunna arrangeras i kommunernas regi. Regeringen bör avstå från bolagiseringstvävet och genomföra en ny utlåtanderunda för hela lagförslaget som beaktar det som nämnts i detta utlåtande och som också innefattar förslaget till valfrihet. Regeringen bör avstå från att införa landsomfattande bolag/inrättningar för stödtjänster.

47. 45. Specificerade förslag till lagändringar.

Ei vastauksia.